Bijlage Toelichting op termen en gedrag in het Manifest

In deze bijlage worden veelgebruikte termen en gewenst gedrag toegelicht, zodat raadsleden, collegeleden en medewerkers zich kunnen spiegelen aan de afspraken en cultuur die in het Manifest zijn vastgelegd.

Inleiding
Wat is het doel van het Manifest?
Het Manifest beschrijft de gezamenlijke waarden, gedragsregels en werkafspraken voor het samenspel tussen raad, college en organisatie. Het is bedoeld als leidraad voor samenwerking, respect en transparantie.
Het Manifest wordt regelmatig ingezet, zoals bij de evaluatie van raadsvergaderingen, in het startprogramma van een nieuwe raad en in trainingen voor nieuwe medewerkers.

Ad 1. Centrale waarden voor het samenspel
Wat betekent 'elkaar tijdig verrassen'?
Dit houdt in dat raadsleden moties en amendementen tijdig indienen, conform de vastgestelde werkwijze. Het doel is dat iedereen zich goed kan voorbereiden. Tijdigheid is belangrijk, zodat de kwaliteit van de griffie en/ of het ambtelijke advies te waarborgen is en raadsleden voldoende tijd hebben om zich voor te bereiden op een inhoudelijke discussie.

Wat verstaan we onder 'respectvol omgaan'?
Respectvol omgaan betekent dat we elkaar als persoon waarderen, ook als we het inhoudelijk oneens zijn. We spelen op de bal, niet op de man. Een persoonlijke aanval of het publiekelijk in twijfel trekken van integriteit wordt niet geaccepteerd.

Hoe gaan we om met de-escalatie bij conflicten?
Bij escalatie volgen we een stappenplan gericht op de-escalatie en herstel van vertrouwen. Alle partijen dragen een gedeelde verantwoordelijkheid om te werken aan de-escalatie en herstel van vertrouwen.
Bij conflicten of persoonlijke aanvallen volgt de raad de volgende stappen:
Spreek elkaar direct aan op gedrag.
Zoek samen naar herstel van vertrouwen.
Schakel zo nodig de burgemeester of een neutrale coach in.
Gebruik technieken als introspectie, samen spelregels bepalen en open vragen stellen.

Ad 2. Rolopvatting van gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie
Wat bedoelen we met 'het college legt actief verantwoording af?
Het college legt actief verantwoording af over de uitvoering van beleid en maakt inzichtelijk welke afwegingen zijn gemaakt bij besluiten. Daartoe neemt het college de raad mee in de afwegingen die het college heeft gemaakt om tot een keuze te komen. In elk voorstel wordt kort toegelicht waarom voor een bepaalde optie is gekozen, zodat raadsleden dit ook aan inwoners en andere betrokkenen kunnen uitleggen.

Hoe zet je efficiënt raadsinstrumenten in?
Schriftelijke vragen, moties, amendementen en interpellaties zijn middelen die raadsleden kunnen inzetten om hun controlerende en kaderstellende rol uit te voeren. Efficiënt gebruik betekent dat raadsleden vooraf nadenken over het doel van hun vraag of voorstel en of het niet effectiever mondeling of via ambtelijke bijstand kan worden opgepakt.

Ad 3. Informatievoorziening en verantwoording
Waarom worden scenario's in raadsvoorstellen benoemd?

Door meerdere scenario's te schetsen, krijgen raadsleden inzicht in alternatieven en de afwegingen van het college. Dit helpt bij het maken van een weloverwogen keuze en vergroot de transparantie. Bij voorstellen worden waar mogelijk meerdere scenario's geschetst, ook bij kleinere onderwerpen. Afgevallen scenario's worden kort toegelicht.

Wat gebeurt er als een voorstel niet wordt aangenomen?
In het raadsvoorstel wordt toegelicht wat de gevolgen zijn als het voorstel niet wordt aangenomen, zodat de raad en inwoners weten wat er dan gebeurt.
Gevolgen van niet-aannemen van voorstellen: Onder het kopje 'kanttekeningen' in raadsvoorstellen wordt toegelicht wat de gevolgen zijn van het niet aannemen van het voorstel.
Transparante collegebesluiten: In elk collegevoorstel wordt kort toegelicht hoe de afweging is gemaakt en waarom voor een bepaalde optie is gekozen, bij voorkeur onder het kopje 'kanttekeningen".

Waarom is het belangrijk dat het college de raad tijdig informeert?
De raad ontvangt besluiten van het college van B&W zo snel mogelijk, bij voorkeur eerder dan betrokkenen buiten de raad, eventueel onder embargo. Dit voorkomt dat raadsleden worden verrast door vragen van inwoners, belanghebbenden of de pers.

Wat is het verschil tussen een 'meespreker' en een 'inspreker'?
Een meespreker is Iemand die vanuit algemeen belang meedenkt en input levert, bijvoorbeeld een externe deskundige of vertegenwoordiger van een vereniging, die door de raad wordt uitgenodigd in een vroegtijdig stadium vooraf aan besluitvorming.
Een inspreker is Iemand die spreekt namens een individueel of specifiek belang, bijvoorbeeld een inwoner die een persoonlijk punt onder de aandacht brengt.
Inzet van meesprekers: de agendacommissie kan actief meesprekers uitnodigen voor rond-de-tafelgesprekken, met onderscheid tussen insprekers (individueel belang) en meesprekers (algemeen belang). Het college en de ambtelijke organisatie kunnen suggesties aan de agendacommissie meegeven.

Ad 4. Betrekken van inwoners
Wat is kenmerkend voor de gemeente Raalte in het betrekken van inwoners?
"De gemeente Raalte valt op door en open en betrokken manier van besturen. De gemeenteraad probeert inwoners actief te betrekken bij de politiek en wil dat iedereen kan meedoen[i]."
Het is voor de gemeente Raalte ontzettend belangrijk om in verbinding te blijven met de inwoners van Raalte. De inbreng van onze inwoners is belangrijk voor het nemen van goede besluiten. We creëren wederzijds begrip en zien verbinding als maatschappelijke opgave. Het is wenselijk dat iedere inwoner zich kan uitspreken, juist ook de mensen die niet altijd op de voorgrond staan. We benutten de diversiteit, kennis en kunde van onze inwoners. Zo leren we van elkaar en bereiken we het beste resultaat.

[i] Citaat uit een artikel van de Stentor, d.d. 12 november 2025